

Utkast til høringsnotat

Forslag til forskrift om behandling av personopplysninger i Lånekassen

11. oktober 2021

Innhold

1	Innledning	3
2	Innhenting av opplysninger	4
2.1	Gjeldende regler om innhenting av personopplysninger i Lånekassen	4
2.2	Departementets vurderinger og forslag	5
2.2.1	Hvem det kan hentes inn opplysninger om	6
2.2.2	Hvilke opplysninger kan hentes inn	7
2.2.3	Fra hvem kan opplysninger hentes inn	8
2.3	Innhenting ved preutfylling	10
2.3.1	Bakgrunn	10
2.3.2	Departementets vurderinger og forslag	10
3	Viderebehandling av personopplysninger	11
3.1	Bakgrunn	11
3.2	Formålsbegrensning	11
3.3	Viderebehandling for utredning og evaluering	13
3.3.1	Bakgrunn	13
3.3.2	Departementets vurderinger og forslag	13
3.4	Viderebehandling for utvikling og test av IT-systemer	16
3.4.1	Bakgrunn	16
3.4.2	Departementets vurderinger og forslag	16
3.5	Viderebehandling for å gi tilpasset informasjon	16
3.5.1	Bakgrunn	16
3.5.2	Departementets vurderinger og forslag	16
4	Økonomiske og administrative konsekvenser	18
5	Forslag til forskrift	19
5.1	Forskrift om behandling av personopplysninger i Lånekassen	19

1 Innledning

Departementet sender med dette på høring forslag til forskrift om behandling av personopplysninger i Lånekassen. Som følge av vedtatte endringer i lov om utdanningsstøtte om behandling av personopplysninger er det nødvendig å fastsette ny forskrift om behandling av personopplysninger i Lånekassen. Forskriften vil erstatte gjeldende forskrift om Lånekassens innhenting av personopplysninger fra andre.

Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) gjennomfører EUs personvernforordning (GDPR) i norsk lov. Personopplysningsloven trådte i kraft 20. juli 2018.

Forslag til endringer i utdanningsstøtteleven, universitets- og høyskoleloven og fagskoleloven om behandling av personopplysninger på enkelte områder innenfor utdanningsstøtte og høyere utdanning ble sendt på høring 5. oktober 2020. Prop. 111 L (2020–2021) ble lagt frem 26. mars 2021 og godkjent i statsråd samme dag. Endringer i lov om utdanningsstøtte ble vedtatt ved lov 11. juni 2021 nr. 80. Lovendringene trer i kraft 1. januar 2022.

Endringene i utdanningsstøtteleven innebærer i hovedsak en klargjøring og presisering av eksisterende praksis for behandling av personopplysninger i Lånekassen. I utdanningsstøtteleven § 20 første ledd gis det en generell hjemmel for behandling av personopplysninger når dette er nødvendig for å forvalte rettigheter og plikter etter utdanningsstøtteordningene. Etter § 20 andre ledd kan Lånekassen treffe avgjørelser som utelukkende er basert på automatisert behandling av personopplysninger. I § 21 gis Lånekassen adgang til å hente inn opplysninger fra andre enn søkeren selv når dette er nødvendig for å forvalte en søkers eller låntakers rettigheter etter regelverket for utdanningsstøtte. Videre gis Lånekassen i § 22 adgang til å utlevere nærmere bestemte opplysninger til andre lands utdanningsstøttemyndigheter.

I loven gis det hjemmel for nærmere regulering i forskrift av innhenting av personopplysninger og viderebehandling av disse. Adgangen til å innhente personopplysninger fra andre og til å viderebehandle personopplysninger ble i høringsnotatet av 5. oktober 2020 opprinnelig foreslått regulert i utdanningsstøtteleven. Etter innspill i høringen ble det i Prop. L 111 (2020–2021) foreslått at nærmere regulering av innhenting av og viderebehandling av personopplysninger i stedet burde fastsettes i forskrift. Dette er bakgrunnen for forslagene til forskriftsregulering under.

Store deler av forslaget i dette høringsnotatet har dermed vært på alminnelig høring i forbindelse med lovarbeidet. Det foreslås enkelte endringer sammenliknet med forslaget som ble sendt på høring. Departementet ber om innspill til disse endringene. Dette gjelder:

- Innhenting av opplysninger:
 - Inkludere adgang til å hente inn opplysninger om fosterforeldre, familiemedlem som søker har familieinnvandring med, og om andre familiemedlemmer som kan ha betydning for en søkers tilknytning til Norge. Se forslaget til forskrift § 1 første ledd bokstav a, c og d.

- Videreføre adgangen til innhenting av opplysninger om endringer i utdanningen innenfor visse rammer for alle som tar utdanning, uavhengig av om vedkommende mottar lån og stipend. Se forslaget til forskrift § 1 sjette ledd.
 - Endre begrepet «elektronisk søknad» til «digitale søknadstjenester» i bestemmelsen om innhenting av opplysninger for preutfylling av søknad. Se forslaget til forskrift § 1 åttende ledd.
 - Inkludere at innhentet kontonummer for søker også kan brukes til refusjoner, og at det ikke videreføres regulering av at innhenting kan skje fra privat register når det foreligger samtykke. Se forslaget til forskrift § 1 niende ledd.
- Utelate formuleringen «oppfylle plikt til» fra bestemmelsen om behandling av personopplysninger til utredning- og evalueringsformål for å tydeliggjøre at Lånekassen har et selvstendig ansvar for å gjennomføre slike utredninger. Se forslaget til forskrift § 2.
 - Det bes om høringsinstansenes innspill på om Lånekassen likevel skal kunne benytte særlig kategorier personopplysninger for å gi brukere tilpasset informasjon om rettigheter og plikter. Se forslaget til forskrift § 4.

Forslaget til forskrift om Lånekassens behandling av personopplysninger som legges fram her, skal erstatte gjeldende forskrift 28. august 2014 nr. 1123 om Lånekassens adgang til innhenting av opplysninger. Det foreslås at ny forskrift regulerer adgangen til viderebehandling av personopplysninger ved utvikling og test, utredning og evaluering og tilpasset informasjon. Videre reguleres de nærmere rammene for adgangen til innhenting av personopplysninger, det vil si hvilke opplysninger som kan hentes inn, og fra hvilke kilder.

Departementet har vurdert en særskilt regulering av bruk av kunstig intelligens i Lånekassen, men har ikke foreslått dette i forskriften. Departementet mener at bruk av kunstig intelligens, særlig knyttet til automatiserte avgjørelsesprosesser, bør skje med en forsiktig tilnærming. Bruk av kunstig intelligens, herunder i automatiserte avgjørelser, kan likevel være tillatt dersom behandlingen skjer i henhold til gjeldende regelverk og personvernprinsipper. Dersom kunstig intelligens benyttes som et ledd i automatiserte avgjørelser, må vilkårene i utdanningsstøtteleven § 20 andre ledd være oppfylt.

2 Innhenting av opplysninger

2.1 Gjeldende regler om innhenting av personopplysninger i Lånekassen

Lånekassens innhenting av personopplysninger fra andre enn den registrerte selv er regulert i ny § 21 i utdanningsstøtteleven. Lånekassen kan hente inn personopplysninger fra andre uten hinder av taushetsplikt dersom det er nødvendig for å forvalte søkerens eller låntakerens rettigheter eller plikter fastsatt i eller i medhold av denne loven. Nærmere

regulering, blant annet hvilke personopplysninger som kan hentes inn, hvor de kan hentes fra, og om hvilke personer, reguleres i forskrift.

Fram til endringen i utdanningsstøtteleven § 21, som trer i kraft 1. januar 2022, er Lånekassens adgang til innhenting av opplysninger regulert i utdanningsstøtteleven § 23. Denne gir regler om hvilke personopplysninger Lånekassen kan hente inn fra andre enn søkeren. Med hjemmel i § 23 ble det 28. august 2014 (nr. 1123) fastsatt en forskrift om Lånekassens adgang til innhenting av opplysninger. I forskriften angis hvilke konkrete virksomheter og registre opplysninger kan hentes inn fra. Forskriften angir også hvilke konkrete opplysninger som kan hentes inn for konkrete persongrupper.

2.2 Departementets vurderinger og forslag

Forslag i tidligere høring og innspill til disse

I høringsnotatet av 5. oktober 2020 foreslo departementet å regulere innhenting av personopplysninger i loven. Ut fra innspill i høringen ble det i Prop. 111 L (2020–2021) foreslått at nærmere regulering av hvilke opplysninger som kan hentes inn, hvor de kan hentes inn fra, og om hvilke personer, fastsettes i forskrift. Dette er bakgrunnen for forslagene til forskriftsregulering av innhenting av opplysninger under.

Lånekassens innhenting av personopplysninger fra andre enn den registrerte selv er regulert i detalj i forskriften som skal oppheves som følge av vedtatte lovendringer. En slik regulering har fordeler, blant annet at det er tydelig for den registrerte hvilke personopplysninger Lånekassen kan hente inn og benytte i søknadsbehandlingen. Samtidig har det noen ulemper. Lånekassen arbeider for å effektivisere sine tjenester, og for å oppfylle målsetningene i Digital agenda og digitaliseringsstrategien for offentlig sektor. En detaljert regulering av hvilke opplysninger som kan hentes inn fra hvilke organer, kan virke som et hinder for denne utviklingen. Departementet ser behov for å gjøre adgangen til å hente inn nødvendige opplysninger noe mer fleksibel. Innhenting vil fremdeles være klart begrenset, og kravene i personvernforordningen vil sette rammer for innhenting.

Departementet foreslo i høringsnotatet av 5. oktober 2020 å videreføre lovregulering av hvilke personer Lånekassen kan hente inn opplysninger om, se høringsnotatets forslag til § 21. Samtidig ble det foreslått en åpning for at innhenting av opplysninger om andre personer kunne fastsettes i forskrift. Eventuell regulering av hvilke konkrete opplysninger som kan hentes inn, og hvor disse kan hentes inn fra, ble overlatt til forskrift.

Justis- og beredskapsdepartementet ga i sitt høringsinnspill uttrykk for at det burde vurderes om innholdet i forslaget § 21 i sin helhet kunne overlates til forskrift.

Departementet var enig i dette og foreslo i Prop. 111 L (2020–2021) at store deler av innholdet i forslaget til § 21 skulle fastsettes i forskrift.

Etter lovendringene som trer i kraft 1. januar 2022, sier § 20 første ledd at «[d]ersom Lånekassen skal hente inn personopplysninger fra andre enn søkeren eller låntakeren selv, må vilkårene i § 21 være oppfylt.» Nærmere regulering gjøres i forskrift.

Den vedtatte endringen i utdanningsstøtteleven § 21 gir Lånekassen adgang til å hente inn opplysninger fra andre enn søkeren selv når det er nødvendig for å forvalte søkerens eller låntakerens rettigheter eller plikter fastsatt i eller i medhold av utdanningsstøtteleven. Forslaget til forskriftsregulering av adgangen til å innhente opplysninger gir en nærmere regulering av adgangen til slik innhenting. Det kan tenkes at det også vil foreligge annet grunnlag for innhenting av personopplysninger, for eksempel i annen lov, forskrift eller instruks gitt i medhold av lov. Eksempel på dette er opplysninger etter folkeregisterloven eller matrikkellova om adresser og eiendomsforhold, som Lånekassen kan ha behov for ved kontroll av rettigheter til stipend som borteboer. Dersom slik innhenting er nødvendig for å forvalte søkerens eller låntakerens rettigheter etter utdanningsstøtteregelverket, kan Lånekassen hente inn opplysninger også med grunnlag i andre regelverk som gir adgang til innhenting av opplysninger.

Vilkåret om at innhenting av opplysninger skal være nødvendig for å forvalte søkerens eller låntakerens rettigheter eller plikter går som omtalt over fram av ny § 21 i utdanningsstøtteleven. Det samme gjelder reguleringen av at opplysningene kan hentes inn uten hinder av lovbestemt taushetsplikt. Departementet mener det er hensiktsmessig at dette gjentas i forskriften, for å skape klarhet om at det gjelder et nødvendighetskrav, og at taushetsplikt ikke er til hinder for innhenting. Departementet foreslår at dette går fram av § 1 første ledd i forskriften.

2.2.1 Hvem det kan hentes inn opplysninger om

Forslag i tidligere høring

Vilkårene i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte medfører at det er nødvendig å behandle opplysninger om flere personer enn de som er omfattet av gjeldende bestemmelser i forskrift om Lånekassens adgang til å innhente opplysninger. I høringsnotatet av 5. oktober 2020 var det foreslått at det i tillegg til innhenting av opplysninger som følger av forskrift om Lånekassens adgang til innhenting av opplysninger, også skal kunne hentes inn opplysninger om foreldre eller person med foreldreansvar, søsken og om forsørgerne har ny ektefelle eller samboer som ikke er søkerens forsørger, da dette også er relevante opplysninger. For noen persongrupper er det nødvendig å behandle personopplysninger av særlig kategori. Dette gjelder i hovedsak helseopplysninger. Departementet foreslo i høringsnotatet av 5. oktober 2020 en klar regulering av adgangen til å hente inn slike opplysninger. Adgangen skulle være avgrenset til helseopplysninger som er omfattet av forordningen artikkel 9, for søkeren og låntakeren, og for søkerens forsørger, barn, samboer og ektefelle.

Endringer i forslaget

Det er i foreliggende forslag til bestemmelse om innhenting av opplysninger tatt inn noen flere persongrupper enn de som var foreslått i høringsnotatet av 5. oktober 2020. Det foreslås å gi adgang til innhenting av opplysninger om fosterforeldre og om andre familiemedlemmer som kan ha betydning for en søkers tilknytning til Norge. I tillegg foreslås det at det kan innhentes opplysninger om søkerens familiemedlemmer også ved familieinnvandring etter EØS-regelverket.

Det gjelder tilleggskrav for rett til lån og stipend for søkere som bor i fosterhjem. I utgangspunktet har søkere i fosterhjem ikke rett til utdanningsstøtte, men de kan ha rett til visse låne- og stipendytelser, avhengig av hvilke økonomiske ytelser som gis til fosterhjemmet fra kommunen.

Søkere som er utenlandske statsborgere, kan ha rett til lån og stipend på grunnlag av at de har lovlig opphold i Norge gjennom familieinnvandring. I høringsnotatet av 5. oktober 2020 var det foreslått en adgang til å hente inn opplysninger om referanseperson som søkeren har familieinnvandring med etter utlendingsloven. Dette var ment å gjelde familieinnvandring både etter EØS-regelverket og annen familieinnvandring. Referanseperson er definert i utlendingsloven § 39, men denne definisjonen passer ikke like godt på familieinnvandring etter EØS-regelverket. Det foreslås derfor at det skal framgå eksplisitt av forslaget til forskrift at Lånekassen skal kunne hente inn opplysninger om referanseperson *eller familiemedlem* som søker har familieinnvandring med etter utlendingsloven.

Søkere som vil ta utdanning i utlandet eller nettutdanning, må oppfylle krav om tilknytning til Norge. Tilknytningen kan være oppfylt gjennom familiemedlemmer i Norge eller ut fra en samlet skjønnsmessig vurdering, herunder familietilknytning eller at søkeren eller familien har eiendom i Norge. Også i slik tilfeller er det behov for opplysninger om familiemedlemmet, for eksempel bosted og arbeidsforhold.

På bakgrunn av dette foreslås det at adgangen til innhenting inkluderer opplysninger om fosterforeldre, familiemedlem som søker har familieinnvandring med, og om andre familiemedlemmer som kan ha betydning for en søkers tilknytning til Norge. Se forslaget til forskrift § 1 første ledd bokstav a, c og d.

2.2.2 Hvilke opplysninger kan hentes inn

Forslag i tidligere høring

I høringsnotatet av 5. oktober 2020 var det tatt inn en rekke eksempler på behandling av personopplysninger i Lånekassen i henhold til utdanningsstøtteloven med forskrifter og annet regelverk, både om søker og låntaker selv og om andre personer. Dette er opplysninger som det kan være nødvendig å behandle for å vurdere om søkeren eller låntakeren har rettigheter eller plikter etter regelverket om lån og stipend.

I forskrift 28. august 2014 nr. 1123 om Lånekassens adgang til innhenting av opplysninger er det fastsatt uttømmende regler om hvilke personopplysninger Lånekassen kan hente inn. Som det framgår av høringsnotatet av 5. oktober 2020, er det behov for å åpne for mer fleksible regler for hvilke opplysninger som kan hentes inn.

Hvilke opplysninger som kan hentes inn om de ulike personene etter forskriftsbestemmelsen som foreslås, vil være avgrenset av kravet om at opplysningene er nødvendige for å forvalte søkerens eller låntakerens rettigheter eller plikter fastsatt i eller i medhold av utdanningsstøtteloven. Et slikt krav om nødvendighet følger også av forordningens artikkel 6 nr. 1 bokstav e og artikkel 9 nr. 2 bokstav g. Departementet mener likevel det er viktig at dette kravet om nødvendighet kommer klart fram av

regelverket, og at det knyttes til formålet om forvaltning av søkeren og låntakerens rettigheter og plikter etter utdanningsstøtteleven med forskrifter. På bakgrunn av dette foreslo departementet i høringsnotatet av 5. oktober 2020 at det skal kunne hentes inn opplysninger som er nødvendige for å forvalte søkerens eller låntakerens rettigheter eller plikter fastsatt i eller i medhold av lov om utdanningsstøtte, uten at det ble angitt konkret hvilke opplysninger som kunne hentes inn. Forslaget til forskriftsregulering av dette i § 1 første ledd har samme innhold som forslag til lovregulering som ble sendt på alminnelig høring 5. oktober 2020.

Etter gjeldende forskrift om Lånekassens adgang til å innhente opplysninger § 5 fjerde ledd kan Lånekassen hente inn opplysninger om kontonummer fra Skatteetaten, og tidligere § 23 femte ledd i utdanningsstøtteleven ga også adgang til å hente inn kontonummer fra privat register med søkerens samtykke. I begge tilfeller var det nedfelt at kontonummeret bare kan brukes til å utbetale utdanningsstøtte. I høringsnotatet av 5. oktober 2020 foreslo departementet å videreføre denne reguleringen.

Endring i forslaget

Departementet foreslår at det går fram av forskriften at det innhentede kontonummeret også skal kunne brukes til å refundere beløp til en låntaker som har innbetalt for mye, eller der en søker eller låntaker av annen årsak har krav på refusjon.

I høringsnotatet av 5. oktober 2020 var det også foreslått å videreføre regulering av at innhenting av kontonummer fra privat register kan gjøres basert på samtykke.

Departementet mener at det ikke er behov for å fastsette i forskriften at Lånekassen kan hente inn opplysninger om søkers konto fra privat register dersom søkeren samtykker.

Samtykke er et eget behandlingsgrunnlag som er underlagt egne vilkår, inkludert begrensninger når det er en klar skjevhet mellom den registrerte og den behandlingsansvarlige. Departementet foreslår derfor at dette ikke reguleres i forskriften.

Departementet foreslår på bakgrunn av dette at Lånekassen kan bruke opplysninger om søkers kontonummer fra Skatteetaten også til refusjon. Regulering av adgang til å hente inn kontonummer etter samtykke videreføres ikke. Se forslaget § 1 niende ledd.

2.2.3 Fra hvem kan opplysninger hentes inn

Nåværende § 23 i utdanningsstøtteleven bestemmer at personopplysningene kan innhentes fra offentlige myndigheter og offentlige registre. For søkere eller låntakere kan opplysninger i tillegg hentes inn fra offentlige og private utdanningsinstitusjoner. I gjeldende forskrift om Lånekassens adgang til å innhente opplysninger er det nevnt spesifikt hvilke virksomheter det kan hentes inn opplysninger fra. Som nevnt i høringsnotatet av 5. oktober 2020 er det behov for å gjøre adgangen til å hente inn nødvendige opplysninger mer fleksibel, og det ble foreslått at opplysningene skal kunne hentes inn fra offentlige myndigheter og offentlige registre og fra offentlige og private utdanningsinstitusjoner, uten at det siste er avgrenset til opplysninger om søkere og låntakere. Adgangen vil uansett være begrenset av nødvendighetskravet. Se nærmere om særlige regler for innhenting av opplysninger fra utdanningsinstitusjoner mm. i neste

punkt. Departementet foreslo i høringsnotatet av 5. oktober 2020 at opplysningene skal kunne hentes inn fra offentlige myndigheter og offentlige registre, og fra offentlige og private utdanningsinstitusjoner. Dette tilsvarer forslaget i forskriften § 1 femte ledd.

2.2.3.1 Innhenting av opplysninger fra utdanningsinstitusjoner og fylkeskommuner

Forslag i tidligere høring

Utdanningsstøtteordningen er utformet slik at det er behov for nærmere bestemte opplysninger fra utdanningsinstitusjoner for å kunne forvalte utdanningsstøtteordningene effektivt og gi elever og studenter de rettigheter de har krav på.

Etter nåværende § 23 i utdanningsstøtteleven og i gjeldende forskrift om Lånekassens adgang til innhenting av opplysninger § 10 kan Lånekassen hente inn opplysninger om student- eller elevstatus, status som lærling eller lære kandidat, godkjent lærekontrakt eller opplæringskontrakt, om endring i utdanningen og faglig progresjon.

Opplysningene kan hentes inn fra utdanningsinstitusjoner og fra fylkeskommunen. Opplysningene kan hentes inn også for dem som ikke er søkere eller låntakere i Lånekassen. Bakgrunnen for dette ble omtalt i høringsnotatet av 5. oktober 2020. I dette høringsnotatet ble det foreslått å videreføre adgangen til å hente inn opplysninger fra utdanningsinstitusjoner og fylkeskommuner. Det ble foreslått noen endringer som innskrenker Lånekassens adgang til å hente inn opplysninger om opptak og rett til å gå opp til eksamen for personer som ikke er søkere i Lånekassen. Det samme foreslås fastsatt i forslaget til forskrift § 1 sjetten og syvende ledd.

I høringsnotatet ble det vist til at hovedløsningen for kontroll av om søkeren har opptak i utdanningen, er at Lånekassen i forbindelse med behandling av søknad om lån og stipend sender en elektronisk spørring til det aktuelle lærestedet. Med denne metoden henter Lånekassen inn opplysninger om student- og elevstatus bare for elever og studenter som faktisk har søkt om støtte i Lånekassen. Fra noen private institusjoner der det ikke er lagt til rette for tekniske løsninger for slike spørringer, må opplysningene hentes inn for alle elever og studenter ved lærestedet, slik det er adgang til etter forskrift om Lånekassens adgang til innhenting av opplysninger § 10 bokstav a. Denne innhenting er dekket av forslaget § 1 første og andre ledd for elever og studenter som har søkt om støtte, og sjetten ledd for de tilfeller det ikke kan hentes inn opplysninger kun om disse.

Endring i forslaget

Høringsnotatet av 5. oktober 2020 omtalte adgangen til å hente inn opplysninger om student- og elevstatus for alle studenter og elever ved de private institusjonene som ikke har lagt til rette for elektroniske spørringer for konkrete personer. I slike tilfeller er det også behov for å hente inn opplysninger om endringer i utdanningen. Som omtalt over og i høringsnotatet av 5. oktober 2020 er det av tekniske grunner nødvendig å hente inn slike opplysninger for alle elever og studenter ved de aktuelle lærestedene, uavhengig av om vedkommende mottar lån og stipend.

Dette er det adgang til etter gjeldende forskrift om Lånekassens adgang til innhenting av opplysninger § 10 bokstav a. Forslaget om å videreføre adgang til innhenting av opplysninger om endringer i utdanningen ble ved en feil ikke tatt med i høringsnotatet. Endring i utdanningen, for eksempel redusert studiebelastning, endret utdanningsperiode eller avbrutt utdanning, vil som hovedregel påvirke retten til lån og stipend. Lånekassen har derfor behov for opplysninger om endringer i utdanningen for å forvalte studiestøtteordningene.

Søkeren har etter forskrift om utdanningsstøtte selv plikt til å gi riktige og fullstendige opplysninger, til å opplyse om endringer sammenlignet med det som søkeren opplyste om i søknaden, og om søkeren avbryter utdanningen. Dagens regelverk pålegger også norske undervisningsinstitusjoner med personer som er berettiget til utdanningsstøtte, en plikt til å medvirke til gjennomføringen av Lånekassens ordninger, jf. utdanningsstøtteloven § 24. De utdanningsinstitusjonene som ikke har lagt til rette for at Lånekassen skal kunne hente inn opplysninger om student- og elevstatus bare for konkrete studenter og elever, kan heller ikke gi opplysninger om avbrudd eller andre endringer i utdanningen for konkrete studenter og elever. Departementet foreslår å videreføre adgangen til å hente inn opplysninger om endringer i utdanningen for alle elever og studenter, men kun når Lånekassen ikke kan hente inn opplysningene utelukkende for de som har søkt og lån og stipend. Se forslag i § 1 sjette ledd.

2.3 Innhenting ved preutfylling

2.3.1 Bakgrunn

Elever og studenter søker om lån og stipend til utdanning ved hjelp av elektronisk søknad (nettsøknad). Den som ønsker å søke om lån og stipend, må logge seg inn med elektronisk identifikasjon på "Dine sider" på Lånekassens nettsider og åpne den elektroniske nettsøknaden derfra.

I høringsnotatet av 5. oktober 2020 vises det til hvordan Lånekassen tilstreber å tilby nettsøknader og søknadsprosesser som er enkle å bruke og mest mulig tilpasset situasjonen til kunden. Kunden får tilpasset informasjon og veiledning underveis i utfyllingen og skal slippe å registrere og sende inn opplysninger som ikke vil være relevante for saken til vedkommende. Høringsnotatet viser også til hvordan enkelte opplysninger hentes inn i nettsøknaden fortløpende for å oppnå dette, og at hensynet til åpenhet tilsier at innhenting av personopplysninger underveis i en søknadsprosess, bør hjemles særskilt.

2.3.2 Departementets vurderinger og forslag

Forslag i tidligere høring

I høringsnotatet av 5. oktober 2020 viste departementet til at det er gode grunner som taler for en slik innhenting av opplysninger mens vedkommende har åpnet en elektronisk søknad om ytelser fra Lånekassen. Løsningen bidrar til effektiv saksbehandling, god kundeservice, og den synliggjør også for vedkommende hvilke opplysninger som legges

til grunn i saksbehandlingen. De aller fleste som er innlogget på Dine sider hos Lånekassen, og som starter søknadsprosessen, vil sende inn søknaden når den er ferdig utfylt.

Lånekassen skal informere om at opplysninger hentes inn, og at de blir slettet dersom vedkommende likevel ikke ønsker ytelsen. De opplysningene som kan hentes inn, må være omfattet av adgangen til å hente inn opplysninger i utkastet § 1 første til syvende ledd. Det skal fortsatt ikke være adgang til å hente inn helseopplysninger. Se forslaget § 1 åttende ledd.

Forslaget innebærer ikke at Lånekassen på eget initiativ, uten forutgående søknadsprosess, henter inn personopplysninger fra andre virksomheter, og på bakgrunn av dette gir innbyggeren et tilbud om en ytelse som vedkommende har rett til. Et eksempel kunne vært at opptak i høyere utdanningen utløser en automatisk vurdering av rett til lån og stipend, der et tilbud om dette sendes til studenten uten at vedkommende selv tar initiativ til dette. Slike proaktive løsninger må hjemles særskilt.

Endring i forslaget

Departementet foreslår at begrepet «elektronisk søknad» erstattes med «digitale søknadstjenester», slik at det går fram av forskriften at Lånekassen skal kunne hente inn personopplysninger når en person er logget inn og benytter Lånekassens digitale søknadstjenester. Begrepet «digital søknadstjeneste» gjenspeiler i større grad et moderne grensesnitt for søknader, hvor brukeren blir ledet gjennom flere trinn som sammen utgjør søknaden som sendes Lånekassen. Se forslaget § 1 åttende ledd.

3 Viderebehandling av personopplysninger

3.1 Bakgrunn

I tillegg til saksbehandling er Lånekassen pålagt andre oppgaver som innebærer behandling av personopplysninger. Lånekassen utvikler og tester IT-systemer, utarbeider statistikk og foretar utredninger og analyser for å vurdere og foreslå endringer i utdanningsstøtteregelveket, og for å evaluere eksisterende ordninger. Et til dels komplekst regelverk medfører videre et behov for informasjon som er bedre tilpasset den enkelte kundes situasjon og behov.

3.2 Formålsbegrensning

Som beskrevet i Prop. 111 L (2020–2021) bestemmer personvernforordningens artikkel 5 nr. 1 bokstav b at personopplysninger skal samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål (prinsippet om formålsbegrensning). Dette innebærer at personopplysninger ikke kan viderebehandles på en måte som er uforenlig med det angitte

formålet, med unntak av viderebehandling for arkivformål i allmennhetens interesse, for formål knyttet til vitenskapelig eller historisk forskning eller for statistiske formål.

Viderebehandling til uforenlige formål er likevel lovlig dersom det foreligger særskilt hjemmel i lov eller samtykke fra den registrerte, jf. artikkel 6 nr. 4. Det er videre krav om at bestemmelser som åpner for viderebehandling for uforenlige formål, må være nødvendige og forholdsmessige og ha til hensikt å nå et av målene nevnt i artikkel 23 nr. 1.

Opplysningene som Lånekassen innhenter, skal i utgangspunktet brukes til å forvalte rettigheter og plikter etter utdanningsstøtteregelverket, inkludert kontroller og behandling av klagesaker eller saker om omgjøring av vedtak.

Personvernforordningen artikkel 6 nr. 4 inneholder flere momenter som skal vektlegges ved vurderingen av om det nye formålet er forenlig med det opprinnelige. Det skal foretas en konkret vurdering av om behandlingen er forenlig med det formålet opplysningene opprinnelig ble innhentet for.

I Prop. 111 L (2020–2021) ble behovet for bestemmelser som åpner for viderebehandling av personopplysninger i Lånekassen vurdert. I lovproposisjonen omtales særlig tre former for viderebehandling; utredning og evaluering, utvikling og test av IT-systemer og bruk av personopplysninger for å gi tilpasset informasjon om mulige rettigheter og plikter.

Justis- og beredskapsdepartementet pekte i høringen av lovforslaget på at det var usikkert om det var nødvendig å regulere alle elementer i forslagene, og at denne typen bestemmelser også egner seg bedre for fastsetting i forskrift. *Justis- og beredskapsdepartementet* viste også til at slike behandlinger av personopplysninger i mange tilfeller vil være forenlig med formålet slik det er formulert i ny § 20 første ledd i utdanningsstøtteloven.

Kunnskapsdepartementet er enig i at de omtalte behandlingene i mange tilfeller vil være forenlig med formålet i ny § 20 første ledd i utdanningsstøtteloven. Hensynet til åpenhet gjør det imidlertid ønskelig å synliggjøre denne behandlingen, og å fjerne tvil om det rettslige grunnlaget for Lånekassens behandling av personopplysninger til disse formene for viderebehandling. Departementet mener derfor det er behov for å regulere viderebehandling i de omtalte tilfellene. Departementet er enig i at reguleringen er egnet for gjennomføring i forskrift og har innarbeidet forslagene fra høringsnotatet av 5. oktober 2020 i forskriftsforslaget her. Se nærmere omtale av de ulike formene for viderebehandling under.

Reguleringen som foreslås i forskriften her, er ikke en uttømmende beskrivelse av tillatte viderebehandlinger. Lånekassen vil fortsatt ha grunnlag for viderebehandling av personopplysninger til samme formål som opplysningene er hentet inn for, og viderebehandling som er forenlig med det opprinnelige formålet med behandlingen.

3.3 Viderebehandling for utredning og evaluering

3.3.1 Bakgrunn

I Prop. 111 L (2020–2021) er det vist til at den norske staten bruker store summer årlig på utdanningsstøtteordningene. For å sikre oppfyllelsen av ordningenes samfunnsmessige formål om å gi like muligheter til utdanning og om tilgang på kompetent arbeidskraft, og for å kunne benytte ordningene på best mulig måte som et utdanningspolitisk virkemiddel, må de jevnlig evalueres, og mulige endringer må utredes. Dette er kjerneoppgaver for å sikre at departementet og Stortinget har nødvendig og korrekt beslutningsgrunnlag ved justeringer i ordningene. Utredninger skal legge et godt grunnlag for beslutninger om endringer gjennom blant annet å identifisere alternative tiltak og utrede og vurdere virkningene av aktuelle tiltak, se utredningsinstruksen.

Evalueringer gjennomføres for å få informasjon om effektivitet, måloppnåelse og resultater, for å finne ut om lover og andre reguleringer virker etter hensikten, se reglement for økonomistyring i staten § 16. Datagrunnlaget for slike utredninger og evalueringer bygger blant annet på personopplysninger. Det finnes per i dag ingen løsning for å fremstille kunstige (syntetiserte) opplysninger på en slik måte at de vil kunne erstatte personopplysninger i utredning og evaluering.

3.3.2 Departementets vurderinger og forslag

Forslag i tidligere høring og innspill til disse

Som beskrevet i Prop. 111 L (2020–2021), er det fra et personvernperspektiv ønskelig at anonyme eller fiktive data benyttes der det er mulig. Det er imidlertid svært krevende å skape et syntetisk datagrunnlag som i stor nok grad gjenspeiler virkeligheten, slik at Lånekassen kan gjennomføre treffsikre utredninger og evalueringer som departementet kan basere sine beslutninger på. Lånekassens utredninger og evalueringer må være faktabaserte og derfor bygge på opplysninger fra fagsystemene. Dette omfatter også personopplysninger.

Det vil i enkelte tilfeller også være nødvendig å behandle personopplysninger som er omfattet av forordningens artikkel 9 og artikkel 10 for evaluering og utredningsformål. Dette kan eksempelvis gjelde elementer i støtteordningene som angår søkere som blir syke. Behandling av særlige kategorier av personopplysninger slik de er definert i personvernforordningen artikkel 9, er forbudt med mindre de angitte vilkårene i artikkel 9 er oppfylt. Etter artikkel 9 nr. 2 bokstav g er slik behandling lovlig hvis behandlingen er nødvendig av hensyn til viktige allmenne interesser, på grunnlag av unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett som skal stå i et rimelig forhold til det mål som søkes oppnådd, være forenlig med det grunnleggende innholdet i retten til vern av personopplysninger og sikre egnede og særlige tiltak for å verne den registrertes grunnleggende rettigheter og interesser.

Ved å regulere slik behandling i forskrift med hjemmel i lov, vil det foreligge et grunnlag for behandlingen i nasjonal rett. Uten slik utredning og evaluering kan ikke Lånekassen utføre sine oppgaver på en måte som sikrer at statlige midler blir brukt på ønsket måte. Behandlingen er derfor nødvendig av hensyn til viktige allmenne interesser. Opplysningene vil være underlagt forvaltningsmessig taushetsplikt, og de vil være sikret i tråd med kravene til personopplysningssikkerhet. Prinsippet om dataminimering medfører at det kun er de nødvendige opplysningene som brukes, for eksempel periode for sykmelding, og ikke årsaken til sykmeldingen. Systemene er også underlagt tilgangskontroll, slik at kun personer med tjenstlig behov vil ha tilgang. I den grad det er mulig, blir opplysningene pseudonymiserte.

Behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser etter personvernforordningen artikkel 10 skal bare utføres under en offentlig myndighets kontroll eller dersom behandlingen er tillatt i henhold til unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett som sikrer nødvendige garantier for de registrertes rettigheter og friheter. Ved å regulere slik behandling i forskrift med hjemmel i lov, vil det foreligge et grunnlag for behandlingen i nasjonal rett. Rammene for behandlingen slik de er beskrevet over vil sikre den registrertes rettigheter og friheter.

Når personopplysninger benyttes til evaluering og utredning, er dette en behandling som ikke er direkte synlig for de registrerte. I Prop. 111 L (2020–2021) ble det lagt til grunn at viderebehandlingen av personopplysninger til slike formål har begrensede konsekvenser for de registrerte. Den samfunnsmessige interessen i et godt kunnskapsgrunnlag for utdanningspolitiske tiltak er stor og overstiger de personvernsmessige ulempene for den enkelte. Likevel er det ikke heldig dersom slik behandling ikke er synliggjort. Et klart rettslig grunnlag for bruk av personopplysninger til evalueringer og utredninger er én måte å sikre åpenhet og forutsigbarhet på for den registrerte.

Dette var bakgrunnen for at departementet foreslo en ny bestemmelse i utdanningsstøtteleven som fastslår at Lånekassen kan bruke personopplysninger, herunder særlige kategorier av personopplysninger etter personvernforordningen artikkel 9 og opplysninger om straffedommer og lovovertridelser etter artikkel 10, når det er nødvendig for å utrede mulige endringer i regelverket om studiestøtte og for å evaluere eksisterende ordninger. Formålet med bruken av opplysningene er at myndighetene skal ha det nødvendige kunnskapsgrunnlag om virkningene av utdanningsstøtteordningene, både ved vurdering av endringer og ved evaluering av eksisterende ordninger.

I høringsinnspillet fra *Justis- og beredskapsdepartementet* ble det vist til at behandling av personopplysninger for utredning og evaluering i mange tilfeller vil være forenlig med formålet slik det er formulert i ny § 20 første ledd i utdanningsstøtteleven.

Kunnskapsdepartementet er enig i dette, men spørsmålet om en behandling er forenlig med det opprinnelige formålet kan være uklart og vanskelig å vurdere. Som omtalt over mener departementet at det er behov for å skape klarhet og synliggjøre overfor den enkelte at slik behandling kan forekomme.

Kompetanse Norge viste i høringen til at bruk av personopplysninger bør omfatte utprøving av nye utdanningsstøtteordninger og evaluering og utredning av virkninger av nye ordninger i tillegg til evaluering av eksisterende ordninger.

Departementet mener at behovet for bruk av personopplysninger til utredninger og evalueringer er dekket av forslaget slik det foreligger.

Endringer i forslaget

I lovforslaget som ble sendt på høring 5. oktober 2020, ble Lånekassens adgang til å benytte personopplysninger til utredning og evaluering foreslått avgrenset til når dette er nødvendig for å oppfylle en *plikt* til utredning av mulige endringer i regelverket om studiestøtte og for å evaluere eksisterende ordninger.

I forslaget som fremmes i forskriften her, utelates formuleringen fra lovforslaget om at Lånekassens adgangen til å benytte personopplysninger til utredning og evaluering forutsetter en plikt til å utføre slike oppgaver. Begrepet plikt i denne sammenhengen er uklart. Begrepet kan omfatte Lånekassens plikt som direktorat til på selvstendig grunnlag å utvikle, forvalte og formidle kunnskap på sitt saksområde. Plikten til å evaluere studiestøtteordningene og utrede mulige endringsforslag er dermed ikke avhengig av bestillinger fra departementet, men er knyttet til Lånekassens rolle som direktorat.

Direktoratrollen innebærer en løpende, forvaltningsmessig plikt til å gjennomføre utredninger og evalueringer for å få kunnskap om hvordan studiestøtteordningene fungerer i samfunnet. En viktig del av denne rollen er at Lånekassen skal bygge kompetansen som trengs både for å forvalte utdanningsstøtteordningene i tråd med utdanningsstøttelovens formål, og for å gi faglig funderte og relevante råd til departementet. Lånekassen må derfor følge virkningene av utdanningsstøtteordningene systematisk, inkludert om ordningene fungerer etter hensikten. Utredninger og evalueringer er også viktige redskap for å avdekke feil eller mangler ved Lånekassens praksis og legge til rette for kvalitetsforbedring.

Begrepet plikt kan imidlertid også forstås slik at Lånekassens rett til å benytte personopplysninger til utredning og evaluering forutsetter at Lånekassen er pålagt konkrete utredningsoppdrag fra departementet. Denne tolkningen gir Lånekassen for snever adgang til å gjennomføre utredninger og evalueringer til å ivareta samfunnsoppdraget på en god måte.

På bakgrunn av dette foreslår departementet at det går fram av forskriften at Lånekassen kan behandle personopplysninger, herunder personopplysninger som er nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10, når dette er nødvendig for å utrede mulige endringer i regelverket om studiestøtte og for å evaluere eksisterende ordninger. Forslaget er bedre i tråd med en bruk av personopplysninger i utrednings- og evalueringsarbeidet som er nødvendig for at Lånekassen skal kunne utføre sine løpende forvaltningsmessige oppgaver.

Se forslag til forskrift § 2.

3.4 Viderebehandling for utvikling og test av IT-systemer

3.4.1 Bakgrunn

I høringsnotatet av 5. oktober 2020 ble det redegjort for hvordan Lånekassen tester og utvikler sine IT-systemer. Hovedbildet er at Lånekassen benytter både pseudonymiserte og fiktive data til slike formål. I noen grad benytter imidlertid Lånekassen også opplysninger om identifiserbare personer til både utvikling og test.

3.4.2 Departementets vurderinger og forslag

Lånekassen bør i størst mulig grad benytte anonyme eller fiktive opplysninger i arbeidet med utvikling og test av IT-systemer. Som påpekt i Prop. 111 L (2020–2021), mener imidlertid departementet at det ikke er realistisk å etablere et testmiljø som er fullstendig anonymisert, og at et fullstendig syntetisk datagrunnlag for utvikling og test er svært ressurskrevende både i etablering og forvaltning.

Uten bruk av personopplysninger til utvikling og test kan ikke Lånekassen utføre sine oppgaver på en måte som sikrer den enkeltes rettigheter og plikter etter utdanningsstøtteleven med forskrifter. De nærmere vurderingene av dette går fram av høringsnotatet av 5. oktober 2020 og av Prop. 111 L (2020–2021).

Forslaget til forskriftsregulering har samme innhold som forslag til lovregulering som ble sendt på alminnelig høring 5. oktober 2020. Se forslag til forskrift § 3.

3.5 Viderebehandling for å gi tilpasset informasjon

3.5.1 Bakgrunn

Som beskrevet i Prop. 111 L (2020–2021) har Lånekassen som målsetting å gi søkere og støttemottakere mest mulig relevant informasjon slik at den enkelte kan ivareta sine egne interesser. Regelverket om utdanningsstøtte kan være krevende å forstå, for eksempel for personer som får barn, eller blir forsinket i løpet av utdanningen. Personer som nedbetaler utdanningslån, og som kommer i en vanskelig økonomisk situasjon, kan ha behov for å få god informasjon om mulige rettigheter til lettelser i nedbetalingen.

I forslaget som ble sendt på høring 5. oktober 2020, ble ulike former for tilpasset informasjon beskrevet.

3.5.2 Departementets vurderinger og forslag

Forslag i tidligere høring og innspill til disse

Et komplekst regelverk medfører behov for å gi målrettet informasjon til personer som kan ha rettigheter og plikter etter regelverket. Tilpasset informasjon vil ha som formål å gi støttemottakere og låntakere bedre informasjon og bedre muligheter til å ivareta egne interesser, dette vil også kunne øke formålseffektiviteten i regelverket. Formålet med denne behandlingen vil i stor grad falle inn under det generelle behandlingsformålet slik det er beskrevet i utdanningsstøtteleven § 20 første ledd. I høringsinnspillet fra *Justis- og beredskapsdepartementet* ble det vist til at behandling av personopplysninger for tilpasset informasjon i mange tilfeller vil være forenlig med formålet slik det er formulert i ny § 20 første ledd i utdanningsstøtteleven.

Av hensyn til åpenhet foreslo departementet likevel at Lånekassens adgang til å viderebehandle personopplysninger for å gi tilpasset informasjon til kundene, gis en tydelig hjemmel. Se forslaget til forskrift § 4.

Endringer i forslaget

I forslaget som ble sendt på høring 5. oktober 2020, foreslo departementet at slik behandling for å gi tilpasset informasjon ikke skulle omfatte personopplysninger som er omfattet av forordningen artikkel 9 og 10. Behandling av opplysninger av såkalt særlige kategorier personopplysninger er gitt et særskilt vern. I utgangspunktet er behandling av slike opplysninger forbudt etter art. 9 nr. 1. Art. 9 nr. 2 bokstav g åpner likevel for behandling av denne type opplysninger når dette er nødvendig av hensyn til «viktige allmenne interesser», på grunnlag av unionsretten eller nasjonal rett som skal stå i rimelig forhold til det mål som søkes oppnådd, være forenlig med det vesentligste innholdet i retten til vern av personopplysninger og sikre egnede og særlige tiltak for å verne den registrertes grunnleggende rettigheter og interesser.

Lånekassen har gitt innspill om at den enkelte kunde kan ha stor nytte av å bli informert om mulige rettigheter på bakgrunn av deres helsesituasjon. Lånekassen erfarer at kundene ikke nødvendigvis benytter seg av rettigheter som utdanningsstøtteregelverket åpner for, og at det derfor kan være et underforbruk av rettigheter. Proba samfunnsanalyse gjennomførte i 2013 en analyse av utdanningsstøtteordningene på vegne av Kunnskapsdepartementet. Et av funnene i analysen var at kunder som fikk gjelden sin overført til Statens innkrevingssentral, først midlertidig, men senere på permanent basis, i gjennomsnitt hadde meget svak økonomi. Analysen viste også at flere med svak økonomi ikke hadde fått fritak for renter som de kunne hatt rett til. Analysen ga ikke konkret svar på årsaken til dette, men det er rimelig å anta at god og treffsikker informasjon om rettigheter vil være et egnet tiltak for å redusere underforbruk av rettighetene. Eksempelvis vil kunder med nedsatt funksjonsevne dra nytte av å bli informert eller påminnet om muligheten til å søke stipend for nettopp denne gruppen. Personer som har vært syke og mottatt sykestipend, vil også kunne ha nytte av å bli informert om mulig rett til sletting av renter når de skal begynne å betale tilbake lånet sitt.

Departementet mener det er i samfunnets interesse at personer som er omfattet av ulike særordninger hos Lånekassen, gis tilpasset informasjon som bidrar til at de får kjennskap til sine mulige rettigheter. Dette vil være til fordel for den enkelte, og det vil fremme utdanningsstøtteordningens sentrale mål om å gjøre utdanning mulig for alle. Dette er en viktig allmenn interesse. Trolig vil slik bruk av informasjon i en del tilfeller være forenlig med det formålet opplysningene er innhentet for. På den annen side har helseopplysninger et særlig vern etter personvernregelverket, og det kan være grunn til å være forsiktig med å bruke slike opplysninger til formål som ikke åpenbart er omfattet av det opprinnelige formålet med behandlingen av opplysningene. På bakgrunn av dette mener departementet at det bør gå fram av forskriften om Lånekassen skal ha adgang til å bruke personopplysninger av særlig kategori, i praksis helseopplysninger, til å gi tilpasset informasjon til enkeltkunder.

Dersom det gis adgang til å bruke slike opplysninger til tilpasset informasjon, vil det uansett ikke innebære en adgang til å hente inn opplysninger til dette formålet. Innhenting med formål å kunne tilby relevante tjenester til kundene proaktivt må reguleres særskilt eller baseres på et annet behandlingsgrunnlag.

Departementet mener at én løsning er å regulere i forskrift at personopplysninger av særlig kategori kan benyttes til å gi tilpasset informasjon. De øvrige kravene til behandling av personopplysninger av særlig kategori vil også gjelde. En slik løsning kan reguleres slik det går fram av forslaget til § 4 under.

Motsatt løsning vil være å regulere i forskrift at slike opplysninger ikke kan benyttes til tilpasset informasjon, slik det ble foreslått i høringen av utkastet til lovendringer.

Dersom slik bruk ikke reguleres, vil adgangen være basert på Lånekassens tolkning av om bruken er forenlig med det opprinnelige formålet med behandlingen, og om det rettslige grunnlaget er tilstrekkelig klart for slik behandling. På samme måte som for andre forslag i denne høringen, mener departementet at det er ønskelig å gi klare rammer for de mest aktuelle behandlingene som foregår i Lånekassen.

Departementet ønsker høringsinstansenes syn på de alternative løsningene.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene til reguleringen i forskrift om behandling av personopplysninger i Lånekassen medfører ikke økte administrative kostnader for Lånekassen eller andre. De foreslåtte reglene innebærer en klargjøring av behandlinger som gjøres i dag, men med noen justeringer. Endringene er ment å avskjære tvils- og tolkningsspørsmål som følger av dagens rettslige utgangspunkt. Forslagene legger til rette for at oppgaveløsningen samlet sett blir mer effektiv.

5 Forslag til forskrift

5.1 Forskrift om behandling av personopplysninger i Lånekassen

§ 1 Innhenting av personopplysninger fra andre

Dersom det er nødvendig for å forvalte søkerens eller låntakerens rettigheter eller plikter fastsatt i eller i medhold av utdanningsstøtteleven, kan Lånekassen uten hinder av lovbestemt taushetsplikt hente inn personopplysninger fra andre enn søkeren eller låntakeren etter denne bestemmelsen, se utdanningsstøtteleven § 21.

Lånekassen kan hente inn opplysninger om følgende personer:

- a. søker og søkers søsken, forsørger, forelder, fosterforeldre eller person med foreldreansvar for søkeren, søkers barn, ektefelle, samboer og barn av ektefelle eller samboer
- b. ektefelle eller samboer til søkers forsørger eller forelder
- c. referanseperson eller familiemedlem som søker har familieinnvandring med etter utlendingsloven
- d. andre familiemedlemmer som etter EØS-avtalen kan gi en søker rett til utdanningsstøtte, eller som kan ha betydning for en søkers tilknytning til Norge ved utdanning i utlandet eller ved nettutdanning
- e. låntaker, låntakers barn, ektefelle eller samboer og barn av ektefelle eller samboer

For søkeren og låntakeren, og for søkerens forsørger, barn, samboer og ektefelle, kan Lånekassen hente inn helseopplysninger som er nevnt i personvernforordningen artikkel 9.

Lånekassen kan hente inn opplysninger om foreldreansvar, om vergemål og om representant etter utlendingsloven for søkeren eller låntakeren.

Opplysningene kan hentes inn fra offentlige myndigheter og offentlige registre, og fra offentlige og private utdanningsinstitusjoner.

Fra utdanningsinstitusjoner der det ikke er lagt til rette for at opplysninger kan hentes inn elektronisk kun for personer som har søkt om lån og stipend, kan opplysninger om elever og studenter har opptak og rett til å gå opp til eksamen og om endringer i utdanningen hentes inn for alle elever og studenter ved utdanningsinstitusjonen.

For alle elever og studenter kan det hentes inn opplysninger fra offentlige og private utdanningsinstitusjoner og fra fylkeskommunen om eksamen er bestått, og om utdanningen eller graden er fullført. Opplysningene kan hentes inn om elever, studenter, lærlinger, lære kandidater og andre som tar opplæring i bedrift etter opplæringslova.

Med unntak for helseopplysninger kan Lånekassen hente inn personopplysninger etter første til syvende ledd når en person er logget inn og benytter Lånekassens digitale søknadstjenester. Lånekassen skal informere om at opplysninger hentes inn, og at de blir slettet dersom søknaden ikke blir sendt til Lånekassen.

Lånekassen kan innhente opplysninger om søkerens kontonummer fra Skatteetaten. Opplysninger om kontonummer kan bare benyttes i forbindelse med utbetaling av utdanningsstøtte og til refusjon.

Opplysningene kan innhentes elektronisk.

§ 2 Behandling for evaluering og utredning

Lånekassen kan viderebehandle personopplysninger, herunder personopplysninger som er nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10, når dette er nødvendig for å utrede mulige endringer i regelverket om studiestøtte og for å evaluere eksisterende ordninger.

§ 3 Behandling for utvikling og testing

Lånekassen kan viderebehandle personopplysninger, herunder personopplysninger som er nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10, når dette er nødvendig for å utvikle og teste IT-systemer, men bare dersom det er umulig eller uforholdsmessig vanskelig å oppnå formålet ved å bruke anonyme eller fiktive opplysninger.

§ 4 Behandling for tilpasset informasjon

Lånekassen kan behandle personopplysninger, herunder personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9, for å gi søker og låntaker tilpasset informasjon om rettigheter eller plikter fastsatt i eller i medhold av denne lov.

§ 5 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2022. Fra samme dato oppheves forskrift 28. august 2014 nr. 1123 om Lånekassens adgang til innhenting av opplysninger.